

Good guys

L. Polman

De internationale diplomaten die de vredesonderhandelingen in Darfur leiden koesteren tegen alle strijdende partijen in de Sudanese provincie dezelfde hoeveelheid wrok, zeggen ze. In rapporten van mensenrechtenorganisaties staan de Darfuurse rebellen minstens zo vaak vermeld als de regeringssoldaten als plegers van massamoord, verkrachtingen en rooftochten.

De rebellen krijgen van de onderhandelaars zelfs een extra veeg uit de pan: 'Ze saboteren de vredesbesprekingen voortdurend met onredelijke eisen en gezift over details, zoals de gewenste vergaderlocatie. Bovendien zijn zij de oorlog in Darfur begonnen en ze doen alles om die gaande te houden. Tegen aanvallen op vluchtelingenkampen komen ze nooit in het geweer. Ze leunen achterover en laten de moordpartijen gebeuren. Uit eigenbelang, want hoe meer internationale kritiek op Khartoum wordt uitgeoefend, hoe sterker hun eigen positie', fulmineert een woordvoerder van de Amerikaanse State Department in de New York Times (17-10-04).

De rebellen maken het voor de burgers die ze zeggen te verdedigen, juist extra gevaarlijk door zich in de veilige enclaves in Darfur tussen vluchtelingen te verstoppen. 'Zo lokken ze aanvallen op kampen uit,' meldde de UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UN-OCHA).

'Het eerste waanidee waarvan iedereen moet genezen,' vervolgt de Amerikaanse diplomaat, 'is dat er in Darfur good guys en bad guys zouden zijn'.

Van wie hebben we dat eerder gehoord? Juist: van onze eigen Thom Karremans. Tien jaar geleden waren er volgens de overste in Srebrenica ook al geen good guys en bad guys. De Bosnische moslims in 'zijn' veilige

enclave waren niet alleen maar onschuldige slachtoffers, zoals het thuisfront dacht.

Van de veertigduizend vluchtelingen die veiligheid zochten in de enclave, waren op z'n minst vierduizend militairen die zich als vluchteling voordeden. Eén op de tien.

Vanuit de enclave pleegden ze aanvallen op omliggende Servische dorpen. Tussen 1992 en 1995 werden 192 Servische dorpen door de 'vluchtelingen' platgebrand, met 2800 doden en 6000 gewonden als gevolg.

Ook voor Serviërs waren er gevangenkampen. Servische kerken werden door moslims gebruikt als geitenstal, Servische grafzerken werden verwoest en de enige Servische die in de enclave was achtergebleven, 'omaatje Iva' (Ivana Mrikovic), werd door 'vluchtelingen' de keel afgesneden. Tegen een aantal Srebrenica-moslims lopen aanklachten bij het Joegoslavië-tribunaal.

'Refugee warriors' heten ze. Als vluchtelingen vermomde militairen, militia en rebellen. Vluchtelingenkampen overal ter wereld zitten er tjokvol mee. De Bosnische moslimstrijders in Srebrenica waren de - voor Nederland - pijnlijkste voorbeelden van het fenomeen, de Palestijnen zijn wereldwijd wellicht de beroemdste en de Hutu-interahamwe in de vluchtelingenkampen in ex-Zaire (1994-95) de moordzuchtigste.

en bad guys

Tussendoor waren er ook nog de Khmer Rouge die vluchtelingenkampen in Thailand bewoonden, de Taliban die meeaten in UNHCR-kampen in Afghanistan, de Polisario-strijders die oorlog voerden vanuit vluchtelingenkampen in Algerije, et cetera.

Refugee warriors zijn bijna niet te onderscheiden van echte vluchtelingen: ze wonen onder UNHCR-zeiltjes, eten VN-voedselpakketten en ontvangen inentingen van internationale hulporganisaties. Ze gebruiken de medekampbewoners als menselijk schild tegen aanvallen van de vijand en als lokeenden voor aandacht en hulp van humanitaire.

Je vermommen als vluchteling is een populaire, want zeer bruikbare oorlogstactiek, maar internationaal beleid om vluchtelingenkampen tegen de indringers te beschermen, is er niet. Omdat 'refugee warriors' niet bestaan, volgens de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR. Lees de UNHCR-website: 'Het begrip "refugee warrior" geniet enige prominentie in de aandachtsgebieden van politiek wetenschappers en filosofen, maar internationaal-rechtelijke betekenis heeft het niet. Al zou een strijder het proberen, hij komt niet in aanmerking voor de vluchtelingenstatus'.

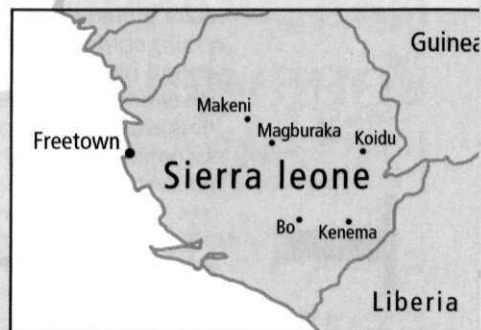
Het mag niet, dus het bestaat niet, volgens de UNHCR. De 'refugee warriors' bestaan uiteraard gewoon lekker tóch. Voor semantische pennenklui-

verij heb je geen tijd als je verwickeld bent in een strijd op leven en dood. De stelselmatige aanvallen van vermomde moslimstrijders tegen Servische doelen rondom Srebrenica zijn door de Serviërs aangegrepen om de enclave aan te vallen. Omringd door Servische troepen, was Srebrenica toen al een 'openluchtgevangenis' geworden, omschreef Karremans destijds.

Tien jaar later zegt de hulporganisatie USAID van de Amerikaanse overheid hetzelfde over de enclaves in Darfur: 'Het zijn gevangenis geworden'. Het hoofd van de VN-afdeling Humanitaire Zaken, Jan Egeland, noemt het zelfs 'concentratiekampachtige gebieden' (IRIN, 01-09-04).

De vergelijking kan verder doorgetrokken worden. Zoals Karremans in 1995 een glaasje hief met de Servische generaal Mladic, staan internationale hulporganisaties anno 2005 met de pet in de hand en het hoofd gedwee gebogen voor de strijdende partijen in Sudan. Om te mogen helpen in de enclaves, hebben ze de goodwill van alle partijen nodig. De internationale (hulp)gemeenschap ligt, om nog maar eens met Karremans te spreken, '...operationeel op de knieën' en is 'overgeleverd aan de grillen van geboefte'.

2005 wordt het jubileumjaar van Srebrenica. Wat Karremans tien jaar geleden zei, is wáár. Toen in Srebrenica en nu in Darfur.

BERICHT UIT AFRIKA